

Målnummer:	Ö64-01	Avdelning:	
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2001-05-23		
Rubrik:	Det har inte ansetts strida mot Europakonventionen att lägga en skattemyndighets icke lagakraftvunna beslut, varigenom en skatteskuld uppkommit, till grund för ett beslut om att försätta den skattskyldige i konkurs.		
Lagrum:	2 kap. 8 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 1981 C 51• NJA 1989 s. 378		

REFERAT

Staten genom Kronofogdemyndigheten i Malmö ansökte vid Ystad TR att L.P. skulle försättas i konkurs på grund av skatteskulder, fastställda genom beslut om eftertaxering efter en revision. Det fordrade beloppet uppgick till 2 861 834 kr. Staten uppgav att L.P. befunnits sakna utmättningsbara tillgångar till betalning av skulden och att L.P. därför enligt 2 kap. 8 § KL fick anses vara på obestånd.

L.P. bestred ansökningen. Han uppgav att han inte var på obestånd och anförde att presumtionsregeln i 2 kap. 8 § KL inte är tillämplig eftersom fordringen är stridig; statens fordran är inte fastställd genom dom och taxeringen är överklagad.

L.P. anförde: Bakgrunden till skatteskulderna är följande. L.P. är uppfinnare av plattvärmväxlar. L.P. ägde bolaget Tower Energy. När det tyska bolaget GEA ville inleda ett samarbete med Tower Energy sålde L.P. sina aktier i Tower Energy till ett Gibraltar bolag, Sveg Engineering Holding Limited. Därefter sålde Sveg Engineering Holding Limited aktierna till GEA. Det är transaktionen mellan Sveg Engineering Holding Limited och GEA som skattemyndigheten anser att L.P. skall beskattas för. Sommaren 1999 åtalades L.P. för skattebrott men frikändes av TR:n. Domen överklagades. År 2000 anhölls L.P. på nytt för skattebrott eftersom det framkommit nya saker i målet. Han har därför åtalats igen. Eftersom ett nytt åtal väckts har HovR:n troligtvis återförvisat målet till TR:n. L.P:s inställning är att han inte skall beskattas för transaktionen som skett mellan Sveg Engineering Holding Limited och GEA. Det förhåller sig vidare på det sättet att det tyska bolaget stämde Tower Power och Sveg Engineering Holding Limited för att få tillbaka en del av köpeskillingen för aktierna. En överenskommelse har träffats och 1,5 miljoner kr av aktielikviden har betalas tillbaka.

Det är därför osäkert hur stora L.P:s skatteskulder är. Anstånd med att betala skatterna har begärts vid ett tillfälle men den begäran frånfölls. Beloppen som sådana kan inte godtas. Om det visar sig att L.P. är betalningsskyldig för någon del av skatten har han förmåga att betala den. Han äger en fastighet i USA tillsammans med sin hustru. Fastigheten betingar ett värde om cirka 600 000-700 000 dollar. Han äger även en fastighet i Spanien som är värd cirka 100 000 kr.

TR:n (hovrättsassessorn Mats Persson) anförde i beslut d. 6 nov. 2000: Genom vad som framkommit i målet kan inte statens fordran anses som ostridig. Enligt

TR:ns uppfattning saknas förutsättningarna för att tillämpa presumtionsregeln i 2 kap. 8 § KL. Det förhållandet att L.P. visats sakna utmättningsbara tillgångar kan därmed inte tilläggas någon betydelse.

TR:n avslår ansökningen om konkurs.

Riksskatteverket överklagade i HovRn över Skåne och Blekinge och yrkade bifall till statens yrkande att L.P. skulle försättas i konkurs.

L.P. bestred ändring.

HovR:n (hovrättsråden Clevesköld och Rosqvist samt hovrättsassessorn Kölfors, referent) anförde i beslut d. 8 dec. 2000: Riksskatteverket har till stöd för sitt överklagande anført i huvudsak följande. Konkursansökningsfordringen grundar sig på en eftertaxering efter gjord revision. Skatten är restförd vid kronofogdemyndigheten och skall betalas om inte anstånd beviljas. Dessutom är den verkställbar enligt utsökningsbalkens regler. Något anstånd har inte ens sökts av L.P. L.P. har endast gjort påståenden om att skatteskulden är felaktig. Detta är inte tillräckligt för att bevisbördan skall övergå till Riksskatteverket. Enligt Riksskatteverkets uppfattning är fordran styrkt. L.P. har vid utredning enligt 4 kap. UB, vilken avslutades d. 16 juni 2000, konstaterats sakna utmätningstara tillgångar till täckande av skulden. Eventuella tillgångar i utlandet skall inte beaktas vid obeståndsprövningen. L.P. skall enligt 2 kap. 8 § KL presumeras vara på obestånd och skall därför - eftersom han inte styrkt att så inte är fallet - försättas i konkurs.

L.P. har i HovR:n vidhållit vad han anført vid TR:n och har därutöver till stöd för sitt bestridande väsentligen anført följande. De skattefordringar som staten fordrar betalt för är tvistiga, varför presumtionsregeln i 2 kap. 8 § KL inte är tillämplig. Eftertaxeringen är inte prövad av domstol och det skulle strida mot Europakonventionens artikel 6 att försätta honom i konkurs innan skulden rättsligen prövats av domstol. Enligt gällande skattepraxis är det staten som har bevisbördan för skatter uppkomna på grund av eftertaxering. Staten har inte förebringat någon bevisning för sin fordran. Om HovR:n skulle finna att det föreligger skatteskulder är skulderna beloppsmässigt oklara och tvistiga. L.P. har dessutom tillgångar i USA och Spanien vilka tillgångar är realiserbara och betydligt överstiger statens nu påstådda fordran. För den händelse staten skulle erhålla en lagakraftvunnen dom är det L.P:s avsikt att fullt ut betala en sådan skatteskuld. L.P. har inga skulder utöver sina eventuella skatteskulder. De tillgångar som finns utomlands skall beaktas vid obeståndsbedömningen. L.P. har hemvist i Sverige. En eventuell konkurs för honom i Sverige skall behandlas enligt reglerna om domicilkonkurs vilket innebär att även tillgångar utomlands skall noteras i en kommande bouppteckning.

HovR:ns bedömning.

Riksskatteverket har till grund för konkursansökningen åberopat skattefordringar som har fastställts genom skattemyndighetens beslut om eftertaxering, dvs. beslut efter omprövning, jfr 4 kap. 15 § taxeringslagen (1990:324). Enligt 16 kap. 6 § jämförd med 23 kap. 7 § skattebetalningslagen (1997:483) föreligger skyldighet att betala in skatt, som har bestämts genom omprövningsbeslut, även om beslutet har överklagats. Undantag härifrån gäller endast om skattemyndigheten har beviljat anstånd med betalningen, något som i förevarande fall inte har skett. De ifrågavarande fordringarna är således förfallna till betalning. Då de fortfarande är obetalda har staten varit behörig att ansöka om L.P:s försättande i konkurs.

Konkursansökningsfordringen är verkställbar enligt 3 kap. 1 § 1 st. 6 p. UB jämförd med 20 kap. 4 § skattebetalningslagen. Vid verkställighet enligt 4 kap. UB framgick enligt beslut d. 16 juni 2000 att L.P. saknade kända utmättningsbara tillgångar till täckande av skulden. Han skall således, om inte annat visas, enligt 2 kap. 8 § KL anses insolvent.

L.P. har efter d. 16 juni 2000 uppgivit att han äger en fastighet i Spanien och andel i en fastighet i USA. Han får därmed anses ha gjort gällande att han är solvent. I denna fråga gör HovR:n följande överväganden. Ansökan om konkurs delgav L.P. d. 17 juli 2000. Genom beslut d. 7 aug. 2000 beviljades L.P. begärt uppskov i målet till d. 6 nov. 2000. Anledningen till beslutet om uppskov var att L.P. till kronofogdemyndigheten uppgivit att han hade påbörjat avyttring av fastigheterna i USA och Spanien och att likvid kunde erhållas inom tre månader. Det kan på grund härav konstateras att L.P. dels haft begärd tid på sig för att betala sina skatteskulder, dels haft erforderligt rådrum för att åtminstone förebringa någon utredning om sin solvens. Han har emellertid inte ens lämnat några kontrollerbara uppgifter om sitt påstådda fastighetsinnehav. Även om L.P. har tillgångar i utlandet har han således inte styrkt att de är disponibla för gäldande av hans skulder till staten. L.P. har alltså varken genom uppgifterna om sitt fastighetsinnehav eller på annat sätt visat att han är solvent. Förutsättningar föreligger därför att försätta L.P. i konkurs.

Med ändring av TR:ns beslut försätter HovR:n med tillämpning av 1 kap. 2 § och 2 kap. 8 § KL (1987:672) L.P. i konkurs.

L.P. (ombud advokaten J.G.) överklagade och yrkade att HD skulle upphäva konkursbeslutet.

Riksskatteverket bestred yrkandet.

Målet föredrogs.

Föredraganden, RevSekt A. föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Skäl. L.P. har till stöd för sitt överklagande gjort gällande bl.a. att presumtionsregeln i 2 kap. 8 § KL inte är tillämplig eftersom de skattefordringar staten åberopar till stöd för konkursyrkandet är tvistiga. Han har också hävdat att HovR:ns beslut att försätta honom i konkurs strider mot artikel 6 i Europakonventionen. I denna del har han närmare anfört. Det synes rimligt att tolka bestämmelsen i artikel 6.1 i Europakonventionen på det sättet att en enskild person skall tillförsäkras en domstolsprövning innan det är möjligt att lagligen utsätta honom för verkställighetsåtgärder, i vart fall om dessa har så långtgående effekter som ett beslut om försättande i konkurs har. Påförandet av skatten är en följd av enbart ett myndighetsbeslut, med begränsade möjligheter för honom att få sin sak prövad i den omfattning som ett domstolsförfarande skall säkerställa. Det måste därför anses strida mot artikel 6.1 att tillåta ett försättande av enskild person i konkurs under åberopande av en fordring som ensidigt har beslutats av myndighet, i synnerhet som myndigheten är part i målet om försättande i konkurs. L.P. har slutligen gjort gällande att han i vart fall inte kan anses vara på obestånd.

Eftersom skattemyndighetens beslut inte vunnit laga kraft kan det ej utan vidare läggas till grund för bedömningen av frågan om och i vilken mån staten har en fordran mot L.P. Denna fråga får prövas självständigt i det föreliggande konkursmålet på grundval av det däri åberopade materialet (jfr NJA 1956 s. 417, NJA 1981 s. 395 och NJA 1989 s. 378). Såvitt kan utläsas av det överklagade beslutet har HovR:n inte gjort en sådan prövning. Något hinder mot att företa denna prövning i HD föreligger inte. I denna del har Riksskatteverket åberopat ytterligare utredning i HD. Med hänsyn till vad som härvid framkommit måste det antas att L.P. kommer att slutligen bli betalningsskyldig för skatt avseende det aktuella inkomståret med belopp, som i beaktande av vad den tidigare utförda verkställighetsåtgärden och utredningen i övrigt utvisar angående hans betalningsförmåga, han inte till fullo kan betala. L.P. får därmed anses vara på obestånd.

Vad sedan gäller invändningen om överträdelse av Europakonventionen kan det konstateras att Europadomstolen i oktober 2000 beslutat att till prövning i sak ta upp målet Janosevic mot Sverige (34619-97). I målet, som rymmer flera frågeställningar, gör klaganden bl.a. gällande att han, genom att

skattemyndighets beslut om påförande av skatt och avgifter samt skattetillägg verkställt innan sakfrågorna prövats av domstolar berövats de rättigheter som artikel 6 tillförsäkras honom. Det bör noteras att Europadomstolens beslut att ta upp det aktuella målet till prövning inte innefattar något ställningstagande till frågan om artikel 6 överhuvudtaget är tillämplig utan denna fråga har skjutits upp till den slutliga prövningen.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts om den självständiga prövning av konkursfordringen det åligger domstolen att göra i konkursmålet finner HD att de krav på oavhängig och opartisk domstolsprövning som uppställs i artikel 6.1 i Europakonventionen får anses vara uppfyllda.

Överklagandet skall således lämnas utan bifall.

HD:s avgörande. HD lämnar överklagandet utan bifall.

HD (JustR:n Magnusson, Munck, Westlander, Pripp, referent, och Lundius) fattade följande slutliga beslut: Skäl. L.P. har till stöd för sitt överklagande gjort gällande bl.a. att presumptionsregeln i 2 kap. 8 § KL inte är tillämplig eftersom de skattefordringar staten åberopar till stöd för konkursyrkandet är tvistiga. Han har också hävdats att HovR:ns beslut att försätta honom i konkurs strider mot artikel 6 i Europakonventionen. I denna del har han närmare anför följande. Det synes rimligt att tolka bestämmelsen i artikel 6.1 i Europakonventionen på det sättet att en enskild person skall tillförsäkras en domstolsprövning innan det är möjligt att lagligen utsätta honom för verkställighetsåtgärder, i vart fall om dessa har så långtgående effekter som ett beslut om försättande i konkurs. Påförandet av skatt är en följd av enbart ett myndighetsbeslut, med begränsade möjligheter för honom att få sin sak prövad i den omfattning som ett domstolsförfarande skall säkerställa. Det måste därför anses strida mot artikel 6.1 att tillåta ett försättande av enskild person i konkurs under åberopande av en fordring som ensidigt har beslutats av en myndighet, i synnerhet som myndigheten är part i målet om försättande i konkurs. L.P. har slutligen gjort gällande att han i vart fall inte kan anses vara på obestånd. Han har härvid hänvisat till att han har en fordran om 695 000 kr på EP Technology AB.

Som HovR:n funnit har staten varit behörig att ansöka om L.P:s försättande i konkurs (jfr NJA 1956 s. 517).

Eftersom det taxeringsbeslut som har åberopats till stöd för konkursansökningen inte har vunnit laga kraft, kan det inte utan vidare läggas till grund för bedömningen huruvida L.P. är på obestånd (jfr NJA 1981 s. 51 och 1989 s. 378). Frågan skall därför prövas självständigt på grundval av det föreliggande materialet i målet.

Riksskatteverket har i HD åberopat vad som tidigare anförts och till domstolen gett in dels Länsrätten i Skåne läns beslut d. 12 maj 2000 i mål 427100 E om betalningssäkring avseende bl.a. den nu aktuella skattefordringen, dels en till grund för beslutet liggande framställning, dagtecknad d. 9 maj 2000, av Skattemyndigheten i Malmö, dels den i L.P:s konkurs per d. 25 jan. 2001 upprättade bouppteckningen. L.P. har i förevarande mål varken i sakligt eller i rättsligt hänseende närmare bemött vad skattemyndigheten har anförts i sin framställning. Han har inte heller förebragt någon närmare utredning om sin solvens.

Med hänsyn till vad som kommit fram i målet finner HD att det måste antas att L.P. kommer att slutligen bli betalningsskyldig för skatt med belopp som han - med beaktande av vad den utförda verkställighetsåtgärden och utredningen i övrigt utvisar angående hans betalningsförmåga - inte kan till fullo betala. L.P. skall alltså anses vara på obestånd.

Den omständigheten att L.P:s skatteskuld inte har fastställts genom avgörande som vunnit laga kraft kan vid angivna förhållanden inte innebära att det skulle

strida mot Europakonventionen att lägga den till grund för beslut om konkurs.

HD:s avgörande. HD lämnar överklagandet utan bifall.

HD:s beslut meddelades d. 23 maj 2001 (mål nr Ö 64-01).

Sökord: Konkurs; Europakonventionen; Skatteskuld

Litteratur:
